

Rutin

Basala hygien- och klädrutiner

Gäller från: 2023-03-28
Gäller för: Socialförvaltningens verksamheter
Fastställd av: Marie Karlsson Jensen, Anna Solberg
Utarbetad av: Valentina Kulveska, Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Revideras senast: 2024-08-16
Version: 12
Dokumentansvarig förvaltning: Socialförvaltningen

Ett utskrivet dokument är alltid en kopia, giltig version finns alltid på intranätet.

Innehållsförteckning

Rutin	1
Innehållsförteckning	2
Basala hygienrutiner.....	3
Handtvätt	3
Handdesinfektion	3
Handskar.....	3
Engångs plastförkläde/skyddsrock	4
Punktdesinfektion.....	5
Arbetskläder	5
Hår/huvudduk.....	5
Smycken	5
Infekterade sår hos personal	5
Utbrott bland personal	5
Städning.....	6
Arbetskläder	6

Basala hygienrutiner

Basala hygienrutiner ska tillämpas överallt där vård och omsorg bedrivs (SOSFS 2007:19), oberoende av vårdgivare och vårdform.

Syftet är att förhindra smittöverföring

- mellan patienter, via personalens händer och kläder (indirekt kontaktsmitta)
- från patient till personal och från personal till patient (direkt kontaktsmitta)

Handtvätt

Görs då händerna är synligt förorenade eller känns kladdiga. Tvätta händerna före livsmedelshantering (se avsnitt Livsmedelshygien).

Använd flytande tvål och engångshandduk. Avsluta alltid med handdesinfektion. Det är viktigt att händerna är torra före handdesinfektion.

Handdesinfektion

Skall göras före och efter alla vård- och omvårdnadsmoment även när handskar använts.

Tag rikligt (2-3 ml) med handdesinfektionsmedel i kupad hand (på torra händer).

Gnid in, glöm ej fingertoppar, tumgrepp och vid behov även underarmar.

Fortsätt att gnida till händerna är torra, då har full effekt uppnåtts.

Handskar

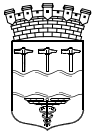
Handskar används när det finns risk för kontakt med kroppsvätskor för att minska mängden föroreningar och mikroorganismer på händerna.

Undersökningshandske lång nitril används vid

- hjälp att torka på toaletten
- underlivshygien
- vid kroppsvätska i sängkläder
- dusch
- såromläggning
- rekonditionering av hjälpmedel på hjälpmedelsförråd
- inom fem dygn efter att en patient fått cytostatika vid städning av toaletten (se handbok)
- städning där kemiska produkter används

Undersökningshandske kort nitril (lite tunnare) kan användas vid

- byte av urinuppsamlingspåse
- provtagning
- läkemedelshantering

Torra arbetsmoment görs utan handskar!

T ex:

- bädda
- klä på och av
- kamma hår
- mathantering

Handskas rätt med handskar!

- Kom ihåg handdesinfektion före och efter även när handskar används. Desinfektera händerna innan handskar tas ur förpackningen. Lägg vid behov fram ett par handskar på en ren yta om det behövs senare.
- Tänk på att gnida in handdesinfektionen tills händerna är torra innan handskar tas på.
- Berör inte omväxlande smutsigt och rent.
- Byt vid behov handskar mellan olika vårdmoment hos samma patient.
- Handskar ska inte tvättas eller desinfekteras.
- Ta av handskar efter arbetsmomentet.

Engångs plastförkläde/skyddsrock

Ett engångsplastförkläde/skyddsrock minskar risken att sprida smitta 20-100 gånger genom att arbetskläderna blir mindre smutsiga.

En skyddsrock är inte effektiv t ex vid dusch/bad och i andra situationer där vårdkontakten gör att man blir våt. Ett vätsketätt material som engångs plastförkläde är bättre än vanlig skyddsrock i polyester/bomull.

Engångs plastförkläde/skyddsrock ska användas vid risk för stänk eller kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material

Engångs plastförkläde kastas efter varje användningstillfälle. Skyddsrocken är bunden till vårdtagaren och bytes varje dag samt om den blir våt eller synligt förorenad. Det spelar inte någon roll hur skyddsrocken hänger på en krok (insidan ut eller insidan in går lika bra). Varje enhet ska ha en tydlig rutin för byte, se enhetens rutin.

Använd engångs plastförkläde/skyddsrock vid t ex

- hjälp med personlig hygien
- byte av inkontinenshjälpmedel
- omläggning av sår
- sängbäddning när partiklar från sängen kan virvla upp som vid ren bäddning eller skakande av sängkläder
- när smutsvätt bärs/hanteras så att de kan komma i kontakt med arbetskläderna
- sugning av luftvägar
- provtagning
- vid hantering av orena hjälpmedel

Engångs plastförkläde eller annan skyddsklädsel som används i samband med vårdarbete får inte användas vid livsmedelshantering/matlagning.

Punktdeinfektion

Torka upp blod och andra kroppsvätskor med alkoholbaserat medel med rengörande effekt. Håll flödig med ytdesinfektionsmedel på en torkduk och bearbeta ytan. Noggrann mekanisk bearbetning är viktigt.

Arbetskläder (se bilaga)

Användandet av arbetskläder utgår från Socialstyrelsens föreskrift om basal hygien vilket innebär att arbetskläder ska användas vid kroppsnära arbete för att minska smittspridning. Alla personalkategorier ska använda kortärmad arbetsdräkt vid undersökning, vård och behandling som innebär direktkontakt med patient eller omsorgstagares säng. Kortärmad arbetsdräkt samt händer och underarmar fria från klocka och smycken är en förutsättning för adekvat handhygien. Också för att minska risken för smittspridning via kläder.

Hår/huvudduk

Långt hår ska fästas upp vid omsorgsnära arbete. Håret kan annars vara en källa till indirekt kontaktsmitta. Huvudduk jämställs med det egna håret. Huvudduken ska tvättas regelbundet och snibbar ska stoppas in under arbetskläderna så att de inte hänger ner.

Smycken

Ringar, armband och armbandsur ska inte användas i samband med omsorgs- och vårdarbete. De samlar bakterier och förhindrar adekvat handhygien. De kan även skada patientens hud. Örhängen och andra smycken i piercade hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsfältet. Piercing är en risk för kontaktsmitta via händerna om hålet är infekterat men utgör ingen påvisad smittrisk om hålet är läkt, oavsett var det sitter.

Infekterade sår hos personal

Personal som har infekterade sår på händerna ska kontakta sin närmaste chef för bedömning av vilka arbetsuppgifter som kan utföras.

För ytterligare information ”[Vårdhygieniska rutiner inom kommunal vård och omsorg i Kronobergs län](#)”

Utbrott

(definierat som 3 eller fler under en 14 dagars period, innefattar både personal och patient)

Utbrott ska alltid meddelas Medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Sjuk personal ska vara hemma.

Skyddsutrustning i form av andningsskydd FFP2 och visir ska användas.

Fram tills att smittfriförklaring gjorts på arbetsplatsen ska man vara extra uppmärksam på symtom.

Städning

Städning ska ske i två steg, 1 gång/vecka och vid behov.

1. Torka med engångsmikrofiberduk fuktad med vatten. Låt torka.
2. Torka med ytdesinfektionsmedel.

Arbetskläder

- Alla kläder förvaras i gemensamma klädförråd/omklädningsrum
- Den personliga arbetsjackan/fleecejackan ska förvaras på arbetsplatsen och används precis som övriga arbetskläder, enbart då man är i tjänst. Arbetsjackan ska inte användas i nära omvårdnad.
- Arbetskläder ska bytas varje arbetsdag (du behöver inte byta vid delad tur eller under din rast).
- Används klänning får privata strumpor/leggings användas (*tvättas i 60 grader*).
- Bussarong/blus ska användas tillsammans med arbetsbyxa.
- Det är förbjudet att röka iförd arbetskläder.
- Använda kläder ska slängas i röd tvättsäck efter avslutat arbetspass med rätsidan ut, tömda fickor, nedrullade byxben
(*kan läggas i vilken röd tvättsäck som helst, oavsett arbetsplats, då kläder är märkta med ett chip och automatiskt skickas tillbaka till ursprungsstället*).
- Är kläderna smutsiga eller fläckade med smitta, finns en särskild vattenlöslig säck som plagget läggs i.
(*Tänk på att färgsortera smutsiga kläder, en vattenlösligsäck till respektive färg, om du har svarta byxor och ljusblå piqué ska de läggas i två separata vattenlösliga säckar*).
- Är klädesplagget förstört (knapp lossnat, reva, hål mm) ska klädbud informeras.
- Allergitvätt initieras i dialog med närmaste chef.